

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040

Hyväksytty kaupunginhallituksessa 11.3.2024

An aerial photograph of the Helsinki waterfront. In the foreground, there is a park with green grass, trees, and a winding path. A large, modern bridge with a white, curved arch spans across the water. In the background, there are several modern buildings, some under construction with cranes, and a clear blue sky.

Helsinki

Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040

Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2024:13

ISBN 978-952-386-433-7 (pdf)

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2323-8135 (verkossa/på nätet/online)

Kuvat: Helsingin kaupungin kuvapankki

Suunnittelu ja taitto: Innocorp Oy

Sisällys

Johdanto	4
Ympäristönsuojelun tavoitteiden päivittäminen, seuranta ja raportointi	5
Helsingin ympäristönsuojelun visio 2040	6
Ympäristönsuojelun keskipitkän aikavälin tavoitteet	7
Ilmastonmuutos	7
Ilmastonmuutoksen hillintä	7
Sopeutuminen ilmastonmuutokseen	7
Ilmansuojelu	8
Meluntorjunta	8
Vesiensuojelu	9
Luonnon monimuotoisuuden suojelu	10
Maaperän suojelu ja pilaantuneen maaperän kunnostaminen	11
Kierto- ja jakamistalouden edistäminen	12
Vastuullisten hankintojen edistäminen	13
Ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden edistäminen	14
Ympäristöjohtaminen	15

Johdanto

Helsingin ympäristösuojelun tavoitteet 2040 on kaupungin ympäristönsuojelutyötä ohjaava asiakirja, joka sisältää ympäristönsuojelun tavoitteet keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Se täsmentää kaupunkistrategian 2021–2025 ympäristönsuojelun asioita koskevia tavoitteita ja asettaa tavoitteet niille ympäristönsuojelun osa-alueille, joita strategia ei kata. Kaupunkistrategiassa on määritelty kaupungin linjauksia ilmastonsuojelussa, ilmastomuutokseen sopeutumisessa, kiertotaloudessa, luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa, luonnonsuojelussa ja Itämeren suojelussa.

Ympäristönsuojelun tavoitteet 2040 on osa kaupungin kestävä kehityksen kokonaisuutta. Se kokoaa yhteen ekologisen kestävyuden kokonaisuuden tavoitteet ja asettaa myös pitkän tähtäimen tavoitteet, jotka ovat oleellisia ympäristönsuojelun johdonmukaisessa toteuttamisessa. Tavoitteiden osa-alueista on tehty SDG-analyysi (YK:n kestävä kehityksen tavoitteet, Sustainable Development Goals), ja eri osa-alueiden kytkennät SDG-tavoitteisiin on esitetty osa-alueiden tekstien yhteydessä.

Helsingin ympäristönsuojelun tavoitteiden taustalla on kaupunginvaltuuston 26.9.2012 hyväksymä kaupungin ympäristöpolitiikka. Ympäristöpolitiikan päivitys oli ajankohtaista, koska politiikan keskipitkän aikavälin tavoitevuosi 2020 oli ohitettu ja tavoitteisiin oli jo tehty monia muutoksia. Esimerkiksi kaupunkistrategia on tiukentanut hiilineutraalisuustavoitetta vuoteen 2030 ja lainsäädäntö on kiristynyt muun

muussa ilmansuojelutavoitteiden osalta. Lisäksi ympäristöpolitiikan nimi muutetaan vastaamaan paremmin sen tosiasiallista sisältöä muotoon 'Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040'.

Ympäristöpolitiikan päivitysprosessi aloitettiin yhteisellä kick-off-tilaisuudella joulukuussa 2018, minkä jälkeen teemavastaavat osallistivat kaupungin asiantuntijoita teemakohtaisten tavoitteiden asettamisessa. Oodissa järjestettiin maaliskuussa 2020 asukastilaisuus, jossa teemavastaavat esittelivät kukin oman teemansa tavoitteita. Päivitetyt tavoitteet esiteltiin kesäkuussa 2020 kaupungin johtoryhmässä, josta saatiin ohjeet jatkoprosessille. Työtä jatkettiin kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian välisissä keskusteluissa ja päätettiin odottaa kaupunkistrategian 2021–2025 valmistumista. Uuden kaupunkistrategian hyväksymisen jälkeen varmistettiin ympäristönsuojelun tavoitteiden ja kaupunkistrategian yhteneväisyys.

Ympäristönsuojelun pitkän tähtäimen visio katsoo vuoteen 2040 ja keskipitkän aikavälin tavoitteet on kirjattu kunkin ympäristönsuojelun teeman alle. Seuraavalla sivulla oleva kuva hahmottaa kaupungin ekologisen kestävyuden ohjelmakokonaisuutta, jossa kaupunkistrategia ja tämä dokumentti asettavat ympäristönsuojelun tavoitteet, ja ympäristönsuojelun osa-alueohjelmat sisältävät toimenpiteet, joilla tavoitteet saavutetaan.

Keskipitkän aikavälin tavoitteissa lihavoituna on esitetty kunkin osa-alueen keskeisimmät 1–2 tavoitetta.

Ympäristönsuojelun tavoitteiden päivittäminen, seuranta ja raportointi

Ympäristönsuojelun tavoitteet päivitetään jokaisen valtuustokauden alussa uuden kaupunkistrategian valmistumisen jälkeen. Tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain ja raportoidaan osana kaupunginvaltuustolle esiteltävää [kaupungin ympäristöraporttia \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#). Ympäristöraportissa esitetään myös osa-alueiden keskeiset indikaattorit ja niiden kehityssuunta. Toimialojen vuosittaisissa toimintasuunnitelmissa ohjelmoidaan konkreettiset ympäristön tilaa vahvistavat toimenpiteet seuraavalle vuodelle sekä erityisesti kaupun-

kiympäristön toimialalla mahdolliset investointitarpeet 10 vuoden ajanjaksolle.

Ympäristöraportti tuottaa tietoa ekologisen kestävyyden osalta kaupungin joka toinen vuosi tehtävään kestäväen kehityksen toimeenpanoraportointiin. Ympäristönsuojelun tavoitteiden toteutumista katselmoidaan kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa kaksi kertaa valtuustokausittain.

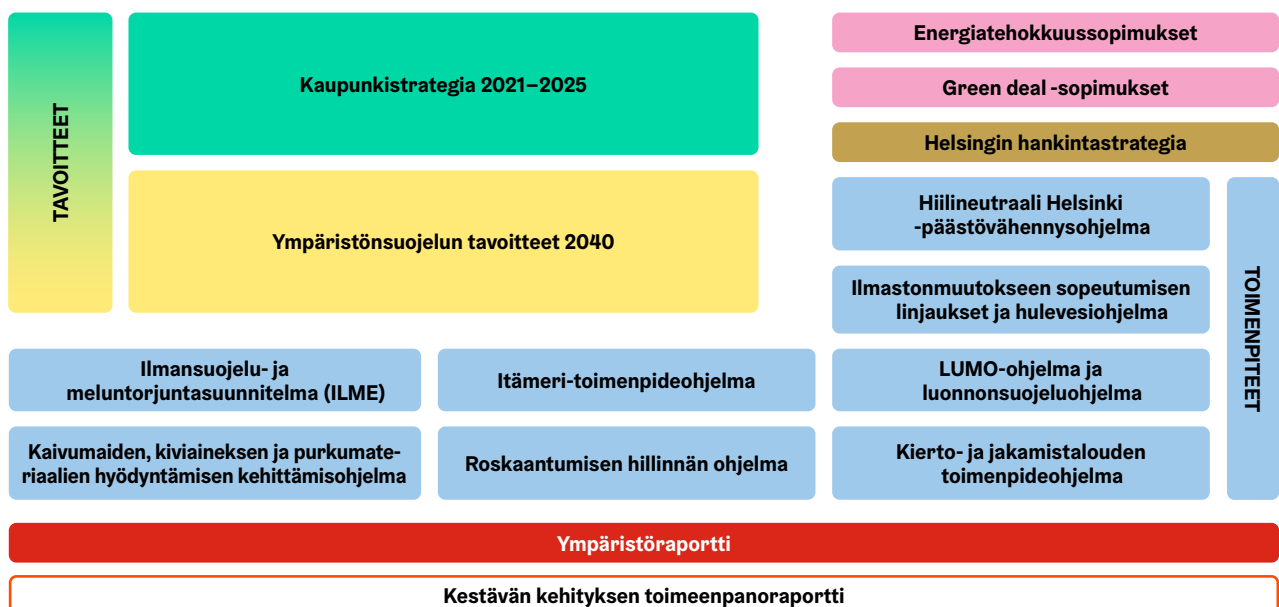
Ympäristönsuojelun osa-alueille asetetut vuosittaiset tavoitteet tarkoittavat, että tavoite tulee toteuttaa kyseessä olevan vuoden loppuun mennessä.

Ekologisen kestävyyden kokonaisuus

Kansainvälisiä sitoumuksia:

- Green City Accord
- Circular Cities Declaration
- Plastic Declaration
- Plastic Smart Cities Declaration
- Global Covenant of Mayors for Climate & Energy
- Net Zero Carbon Buildings Commitment

YK:n kestävän kehityksen tavoitteet

Kuva 1: Kaupungin ekologisen kestävyyden ohjelmakokonaisuus.

Helsingin ympäristönsuojelun visio 2040

Helsinki on ympäristöjohtamisen kansainvälinen edelläkävijä. Kaupungin ja elinkeinoelämän toiminta perustuu hiilineutraaliin kiertotalouteen, jossa luonnonvaroja käytetään kestävästi ja tuotteet ja materiaalit säilytetään kierrossa mahdollisimman pitkään. Luonnon monimuotoisuus on lisääntynyt kaupungin kasvusta ja rakentamisesta huolimatta. Kaupungissa muodostuvan jätteen määrä on vähentynyt ja kaikki syntyvä jäte hyödynnetään jätehierarkian mukaisesti. Kaupunkikonsernin hankinnoissa käytettyjen ympäristökriteerien vaikuttavuus on merkittävä ja hankintojen hiilijalanjälki on pienentynyt. Kaupungin työntekijät, asukkaat sekä yritykset ovat ympäristötietoisia ja toimivat ympäristövastuullisesti.

Helsinki mahdollistaa oikeudenmukaisen siirtymän ilmastokestävään ja -turvalliseen kaupunkiin. Kaupunki saavuttaa hiilinollatavoitteen vuoteen 2040 mennessä, mikä tarkoittaa sitä, että kaupunki on hiilineutraali ilman ulkopuolista kompensatiota. Tämän jälkeen tavoitteena on hiilenegatiivisuus eli kaupungin alueella sidotaan hiiltä enemmän kuin sitä päästetään ilmakehään. Kaupunkilaisten hiilijalanjälki pienenee jatkuvasti.

Liikenteen pakokaasut, katupöly ja tulisijojen käyttö eivät heikennä ilmanlaatua eikä sille asetettuja tavoite- ja ohjearvoja ylitetä. Kaupunkilaiset eivät altistu pitkäaikaiselle, liikenteen aiheuttamalle voimakkaalle melulle.

Helsingin edustan meriympäristön sekä pien- ja pohjavesien hyvä tila on saavutettu ja tavoitteet sekä toimenpiteet vesistöjen erinomaisen tilan saavuttamiseksi määriteltä. Kaupunki on ennallistanut luontoarvoiltaan merkittäviksi tunnistettuja rannikkoalueita ja pienvesiä sekä perustanut uusia suojelualueita, joilla turvataan elinympäristöjen monimuotoisuus ja elinvoimaisuus. Merialueesta on suojeltu vähintään 30 prosenttia. Vedenalaisen melun, haitallisten aineiden ja meriroskan määrä on vähentynyt.

Kaupunkiluonnon monimuotoisuus on lisääntynyt. Metsäisten ja puustoisten alueiden määrä on säilynyt noin kolmasosana maapinta-alasta. Maa- ja merialueiden luonnonsuojelualueiden pinta-ala on nostettu vähintään 10 prosenttiin kokonaispinta-alasta. Metsien, soiden ja kosteikoiden ekologinen tila on parantunut. Maankäytössä varmistetaan luontaisen maaperän säilyminen kaupunkiympäristössä ja mahdollisesti aiheutetut vauriot kompensoidaan.

Ympäristönsuojelun keskipitkän aikavälin tavoitteet

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutos on merkittävä uhka Helsingin tulevaisuudelle. Kaupunkistrategian mukaan tavoitteena on hiilineutraali Helsinki, joka saavuttaa tavoitteensa, toimii esimerkkinä ja tekee enemmän kuin osuutensa ilmastonmuutoksen torjunnassa. Etenevä ilmastonmuutos edellyttää myös sopeutumista sen vaikutuksiin. Helsingiläisten elämänmuodon, terveyden ja omaisuuden suojaaminen turvataan. Tavoitteena on Helsinki, joka on varautunut sään ääri-ilmiöihin ja niiden välillisiin vaikutuksiin. Kaupungin ilmastotyötä toteutetaan [Hiilineutraali Helsinki -päästövähennysohjelmalla \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#) ja [Helsingin ilmastonmuutoksen sopeutumisen linjauksilla 2019–2025 \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#).

Ilmastonmuutoksen hillintä

Keskipitkä aikaväli

- **Helsinki on hiilineutraali vuoteen 2030 mennessä, mikä tarkoittaa sitä, että kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 80 prosenttia vuodesta 1990 ja loput 20 prosenttia päästöistä kompensoidaan tai niitä vastaava määrä hiilinieluja kasvatetaan.**
- Helsinki osallistuu kulutusperäisten päästöjen lasentamien kehittämiseen ja asettaa tavoitteen kaupunkilaisten hiilijalanjäljen pienentämiseksi.
- Helsingin päästöjen kompensoinnista mahdollisimman suuri osa tuotetaan hiilinieluja kasvattamalla. Niiden kasvattamiseksi kartoitetaan ja kehitetään parhaita keinoja lisätä viherrakennetta jo rakennetussa ympäristössä.

Sopeutuminen ilmastonmuutokseen

Keskipitkä aikaväli

- **Kaupunki on varautunut merenpinnan nousuun, lisääntyviin hulevesiin ja rankkasadetulviin sekä hellekausiin kehittämällä ilmatoriskien hallintaa ja varmistamalla, että toimet on integroitu kaikkeen kaupungin suunnitteluun ja toimintaan vuoteen 2025 mennessä.**
- Paahteisia olosuhteita kestäviä niittyjä ja hulevesiä hallitsevia viherrakenteita, kuten puistoja ja viherkattoja lisätään vuoteen 2025 mennessä.

Mittarit

- Kasvihuonekaasupäästöt (Scope 1 ja 2)
- Hiilinielujen määrä ja laatu
- Viherrakenteen pinta-ala
- Vettä läpäisevien alueiden osuus kokonaismaapinta-alasta

Ilmansuojelu

EU:n ilmanlaatudirektiivin nykyinen terveystasotason tyyppidioksidin vuosiraja-arvo ei ole viime vuosina Helsingissä ylittynyt, mutta se on edelleen vaarassa ylittyä paikoitellen keskustan katukuiluissa. Syynä ovat liikenteen, etenkin dieselkaluston, pakokaasupäästöt. WHO on asettanut uudet selvästi aiempaa tiukemmat ilmanlaadun ohjearvot, joiden pohjalta myös EU:n raja-arvot tullaan tarkistamaan. Myös hengittävät hiukkaset heikentävät ilmanlaatua - erityisesti katupöly keväisin sekä suurten rakennustyömaiden läheisyydessä. Katupölynkin osalta raja-arvon ylitysriski on yhä olemassa. Lisäksi puun poltto tulisijoissa heikentää ilmanlaatua erityisesti pientaloalueilla. Kaupungin ilmansuojelua toteutetaan [Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelmalla 2017–2024 \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#). Suunnitelmaa ollaan parhaillaan uudistamassa.

Keskipitkä aikaväli

- **Typpidioksidin (NO₂) EU:n vuosiraja-arvo ei ylitä vuoden 2024 jälkeen.**
- **Uusissa, kaavoitettavissa herkissä kohteissa, kuten päiväkodeissa, kouluissa, leikkipuistoissa, seniorikeskuksissa ja palvelutaloissa ei altistuta kaupunkitaustan tasoa heikommalle ilmanlaadulle.**
- Katupölyn eli hengittävien hiukkasten (PM₁₀) vuorokausiraja-arvotason ylityksiä on vuonna 2025 enintään 18 kpl.
- Pienhiukkasten WHO:n vuosiohjearvo ei ylitä.
- Puun pienpoltosta peräisin olevan bentso(a)pyreenin tavoitearvo ei ylitä.

Mittarit

- Ilmansaasteiden pitoisuudet verrattuina niiden raja-arvoihin, ohjearvoihin ja tavoitearvoihin
- Ilmansuojelusuunnitelman toteutuneiden toimenpiteiden osuus

Meluntorjunta

Ympäristömelu on merkittävä elinympäristön laatua ja viihtyisyyttä heikentävä tekijä Helsingissä. Voimakas jatkuva melu aiheuttaa myös terveyshaittoja. Suurin meluhaitta aiheutuu tieliikenteestä, mutta melua aiheutuu myös muusta liikenteestä sekä tilapäisestä toiminnasta, esimerkiksi rakentamisesta ja tapahtumista. Helsingin kaupungin meluntorjuntatyötä toteutetaan [meluntorjunnan toimintasuunnitelmalla \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#). Suunnitelmaa ollaan parhaillaan uudistamassa.

Keskipitkä aikaväli

- **Helsinki on ääniympäristöltään terveellinen, viihtyisä ja laadukas. Jatkuvalle, voimakkaalle melulle altistuvien asukkaiden määrä vähenee vuoteen 2030 mennessä.**
- Helsingissä vaalitaan ja kehitetään kaupungin viheralueiden miellyttävää, rauhallista ääniympäristöä. Kaikilla kaupunkilaisilla on vaivaton pääsy ääniympäristöltään rauhalliselle viheralueelle.

- Herkissä kohteissa, kuten päiväkodeissa, kouluissa, leikkipuistoissa ja palvelutaloissa, ei altistuta melulle, vaan niiden ääniympäristö on terveellinen ja viihtyisä.
- Tilapäisen toiminnan (esim. rakentamisen ja tapahtumien) meluvaikutukset pysyvät kohtuullisina.

Mittarit

- Altistujamäärät meluselvityksen perusteella viiden vuoden välein
- Meluntorjunnan toimintasuunnitelman toteutuneiden toimenpiteiden osuus
- Osuus tapahtuma-alueiden läheisyydessä asuvista asukkaista, jotka kokevat ulkoilmakonserttien melun suuresti häiritsevänä

Vesiensuojelu

Helsingin vesiympäristön tilaan vaikuttaa Itämeren tilan lisäksi muun muassa hulevesien laatu, työmaa-vesien aiheuttama ravinne- ja haitta-ainekuormitus ja hajakuormituksen tuomat ravinteet. Vesistöillä on merkittävä terveyttä ja hyvinvointia tukeva vaikutus, ja ne ovat arvokkaita maisemiltaan sekä virkistysarvoltaan. Kaupunkistrategian mukaisesti Helsinki vaalii Itämerta ja sen rantoja sekä vähentää päästöjä Itämereen. Helsingin vesiensuojelutoimet parantavat pienvesien ja rannikkovesien tilaa ja vaelluskalakantojen elpymistä Helsingin vesialueilla. Vesistöjen hyvän tilan saavuttaminen on sitovaa EU-oikeutta.

Vesiensuojelua toteutetaan muun muassa [Itämeri-toimenpideohjelmalla 2024–2028 \(linkki avautuu uuteen ikkunaan\)](#). Lisäksi vesiensuojelu on integroitu kiinteäksi osaksi kaupungin suunnittelua ja rakentamista, esimerkiksi hulevesiohjelman kautta.

Keskipitkä aikaväli

- **Helsingin meri- ja pienvesien kemiallinen ja ekologinen tila paranee merkittävästi.**
- **Yleisten alueiden ja meren roskaantumista ehkäistään tehokkaasti. Rantaroskan määrä vähenee 30 prosenttia vuoteen 2025 mennessä yleisimmin rannoilta löytyvän roskatyyppin sekä mereltä löytyvien kalastusvälineiden osalta.**
- Vesiluonnon monimuotoisuuden suojelua tehostetaan perustamalla vuoteen 2030

mennessä uusia suojelualueita, jotka ovat linjassa EU:n biodiversiteettistrategian kanssa.

- Mikromuovien määrä vesistöissä ja muoviroskan määrä ympäristössä vähenee vuoteen 2027 mennessä.
- Virtavesiä kunnostetaan ja kalojen ja muiden virtavesieliöiden kulkumahdollisuuksia parannetaan.
- Merellinen luonto ja pienvesistöt otetaan kattavasti huomioon ajantasaisen luontotiedon perusteella maankäytön suunnittelussa, kaavoituksessa ja toteutuksessa.
- Helsingin öljyntorjuntavalmiutta kehitetään rantojen ja pienvesien suojelemiseksi.

Mittarit

- Hyvän tilan saavuttaneiden vesialueiden osuus (joet ja pohjavedet sekä Helsingin edustan merialue)
- Kunnostettujen virtavesien osuus
- Itämeri-toimenpideohjelman toteutuneiden toimenpiteiden osuus
- Suojeltujen merialueiden kokonaismäärä ja pinta-ala suhteessa kaupungin meripinta-alaan

Luonnon monimuotoisuuden suojele

Kaupunkistrategian mukaan Helsinki suojelee ja vaalii aktiivisesti monimuotoista luontoaan. Vahvistamme metsäistä verkostoa ja niittyverkostoa. Huolehdimme siitä, että kaikilla helsinkiläisillä on vastaisuudessaan lyhyt matka lähiluontoon. Strategiakaudella 2021–2025 uusia luonnonsuojelualueita perustetaan vähintään viisi vuodessa. Luonnon monimuotoisuuden suojelelun toteutusta tuetaan [Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelmalla 2021–2028 \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#) ja [Helsingin luonnonsuojeluohjelmalla 2015–2024 \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#).

Keskipitkä aikaväli

- **Vuonna 2030 Helsingissä tapahtuva luontokato on pysähtynyt ja luonnon monimuotoisuus kasvaa.**
- Metsäisten ja puustoisten alueiden osuus on säilynyt noin kolmasosana kaupungin maapinta-alasta.
- Vuonna 2030 Helsingin viherverkosto, osana seudullista kokonaisuutta, on yhtenäinen ja ekologisesti toimiva.
- Luontotyyppien tila on parantunut tarvittaessa ennallistamalla ja hoitamalla
- Haitallisten vieraslajien leviäminen on pysähtynyt vuoteen 2030 mennessä.
- Rakentamista viheralueille vältetään. Jos kuitenkin joudutaan kaavoittamaan rakentamista viheralueille, se kompensoidaan kaavoituksen ja viheraluesuunnittelun yhteydessä esimerkiksi parantamalla viheralueiden toiminnallisuutta ja ekologista laatua, ennallistamalla luontokohteita

tai luomalla uusia lähiviherympäristöjä. Vuoden 2024 aikana Helsinki kokeilee ekologisen kompensaaion malleja ja laskentaa ja laajempi malli otetaan käyttöön mahdollisimman nopeasti. Rakentaminen kohdistetaan ensisijaisesti muualle kuin arvokkaimmille luontoalueille.

- Lasketaan helsinkiläisten luontojalanjälki ja otetaan kaupunkikonsernissa käyttöön toimia, jotka tehokkaimmin pienentävät helsinkiläisten luontojalanjälkeä.
- Asetetaan pinta-alatavoite niittyjen ja muiden perinnebiotooppien pinta-alan lisäämiseksi kaupungissa vuoteen 2024 mennessä.

Mittarit

- Luontoalueiden määrä
- Metsien ja puustoisten alueiden osuus kokonaisuusmaapinta-alasta
- Suojeltujen alueiden kokonaismäärä ja pinta-ala sekä pinta-alan osuus maapinta-alasta
- LUMO-ohjelman toteutuneiden toimenpiteiden osuus
- Rakennetun ympäristön linnuston muutos
- Laadulliset mittarit, joilla seurataan Helsingin etenemistä kohti luontokadon pysäyttämistä

Maaperän suojelu ja pilaantuneen maaperän kunnostaminen

Maaperän suojelu on tärkeää hiilitaseen ja luonnon monimuotoisuuden ja ihmisen terveyden kannalta. Kaupunkirakenteen tiivistyessä pilaantuneiden maiden kunnostaminen on merkittävä haaste Helsingille ja maa-aineksia suunnitelmallisesti käyttämällä edistetään myös kiertotaloutta. Kaupunkisuunnittelun ja valvonnan yhteistyön keinoin on varmistettava, että maaperän pilaantumista ei kaupungin alueella enää tapahdu.

Keskipitkä aikaväli

- **Maaperän suojelu ja kestävä käyttö on otettu huomioon vuoteen 2030 mennessä kaikessa maankäytössä.**
- Maankäytön suunnittelun ja ympäristövalvonnan keinoin on varmistettu, ettei kaupungin alueella tapahdu maaperän pilaantumista.
- Helsingin alueella olevat kaatopaikat kunnostetaan vuoteen 2030 mennessä.

Mittarit

- Kunnostettujen maaperäkohteiden määrä vuosittain
- Vettä läpäisevien pintojen osuus kokonaismaapinta-alasta

Kierto- ja jakamistalouden edistäminen

Siirtymällä kierto- ja jakamistalouteen voidaan säästää hupenevia luonnonvaroja ja vähentää jätteen syntyä. Kierto- ja jakamistalous toimii myös tehokkaana keinona ilmastonmuutoksen torjunnassa; vähentämällä neitseellisten raaka-aineiden käyttöä vähennetään myös materiaalien tuotannosta aiheutuvia päästöjä. Kaupunkistrategian mukaisesti [Helsingin kierto- ja jakamistalouden tiekarttaa \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#) toteutetaan kun- nianhimoisesti. Ympäristön roskaantumista vähennetään vuonna 2022 hyväksytyin [Roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelman 2022–20205 \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#) avulla. Maamassojen osalta tavoitteita toteutetaan [Kaivumaiden hyödyntämisen kehittämissuunnitelmalla \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#).

Keskipitkä aikaväli

- **Rakennukset suunnitellaan pitkäikäisiksi, muunneltaviksi, korjattaviksi ja purettaessa hyödynnettäviksi.**
- Infra- ja talonrakennushankkeisiin sisältyy hankekohtaiset kiertotaloustavoitteet vuoteen 2025 mennessä.
- Kaupunkikonsernin ruokapalveluissa muodostuvan ruokahävikin määrä vähenee 50 prosenttia vuodesta 2021 vuoteen 2030 mennessä.

- Kaupungin tilojen käyttöaste ja kirjastoista lainattavien tavaroiden ja laitteiden lainausaste nousee merkittävästi vuoteen 2030 mennessä.
- Kaupunki luopuu kertakäyttöisistä muovipakkauksista aina, kun se terveys- ja turvallisuusnäkökohdat huomioiden on mahdollista ja muovijätteellä on 100 prosentin kierrätysaste.
- Kaupunkiorganisaation tuottaman yhdyskuntajätteen kierrätysaste nousee 60 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä.

Mittarit

- Kierto- ja jakamistalouden toimenpideohjelman toteutuneiden toimenpiteiden osuus
- Roskaantumisen hillinnän toimenpideohjelman toteutuneiden toimenpiteiden osuus
- Prosenttiosuus rakennushankkeiden suunnitelmista, joissa on kiertotaloustavoitteita
- Hyötykäytettyjen maamassojen määrä
- Kaupunkiorganisaation palvelurakennusten yhdyskuntajätteen kierrätysaste
- Ruokahävikin määrä kaupunkiorganisaation ruokapalveluissa

Vastuullisten hankintojen edistäminen

Vastuullisilla hankinnoilla vähennetään ympäristöön kohdistuvia haitallisia vaikutuksia ja edistetään myönteisiä vaikutuksia. Kaupunki tukee vastuullisten markkinoiden syntymistä näyttämällä suuntaa energia- ja materiaalitehokkaiden sekä kiertotaloutta ja luonnon monimuotoisuuden säilymistä edistävien uusien ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotossa. Vastuullisten hankintojen edistämistä ohjaa [Kaupungin hankintastrategia \(linkki aukeaa uuteen ikkunaan\)](#).

Keskipitkä aikaväli

- **Kaikkien Helsingin kaupunkikonsernin hankintojen ympäristövaikutukset arvioidaan ja lähtökohtaisesti kaikissa hankinnoissa on kunnianhimoiset ympäristötavoitteet. Tavoitteiden osalta noudatetaan kaupungin hankintastrategiaa, jonka mukaan Helsinki on suunnannäyttäjät ilmasto- ja ympäristövastuullisissa hankinnoissa.**
- Kaupungin rakentamisen hankinnoissa ekologisen kestävyuden näkökulmat ohjaavat suunnittelua ja toteutusta seuraavasti:
  - Hiilijalanjäljelle asetetaan kunnianhimoiset, kansallista määräystasoa tiukemmat tavoitteet.
  - Ilmastonmuutoksen vaikutukset huomioidaan kattavasti ja sen aiheuttamiin riskeihin varaudutaan.
  - Energiatehokkuudelle asetetaan tiukat tavoitteet ja uusiutuvan energian tuotantoa rakennuksissa lisätään merkittävästi.
  - Luonnonvaroja säästetään ja jätteen syntyä ehkäistään kiertotalouden keinoin.
  - Luonnon monimuotoisuuden turvaamiselle ja luontoarvojen suojelemiselle rakentamisessa määritellään toimintamallit.
  - Työmaat ja niihin liittyvät kuljetukset ovat fossiilittomia, työkoneista ja ajoneuvoista valtaosa on sähkö-, vety- tai biokaasukäyttöisiä ja myös muut työmaan ympäristöhaitat minimoidaan.

- Kaupungin ruokahankinnoissa (elintarvikkeet sekä ruoka- ja ravintolapalvelut) asetetaan kattavat ilmasto- ja ympäristövaikutuksia pienentävät hankintakriteerit ja sopimusehdot hankinnan kohde huomioiden. Kriteerien ja sopimusehtojen toteutumista seurataan sopimuskaudella.
- Kaupunkikonsernissa puolitetään liha- ja maitotuotteiden kulutus vuoteen 2025 mennessä verrattuna vuoteen 2019.
- Kasvispohjaisen ruoan osuuden lisäämiseksi huolehditaan siitä, että ruokalistat, reseptiikka ja elintarvikehankinnat ovat linjassa ympäristötavoitteiden kanssa.

Mittarit

- Prosenttiosuus hankinnoista (€ ja kpl), joissa on asetettu ympäristökriteerejä
- Rakentamisen ja ruokahankinnoissa laadullinen arviointi
- Liha- ja maitotuotteiden kulutus: grammaa lihaa / asiakas sekä nestemäisten maitotuotteiden kulutus litraa / asiakas

Ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden edistäminen

Ympäristötyöhön tarvitaan kaikkien helsinkiläisten panosta. Ympäristökasvatuksen tavoitteena on, että arvot, tiedot, taidot ja toimintatavat muuttuvat kestävä kehityksen mukaisiksi ja ympäristötietoisuus vahvistuu. Ympäristötietoisuuden ja -vastuullisuuden edistämiseksi ei ole tällä hetkellä erillistä toimenpideohjelmää, vaan sitä edistetään ekotukitoiminnalla ja sen tavoitteita toteutetaan kaikilla ympäristönsuojelun osa-alueohjelmilla soveltuvin osin.

Keskipitkä aikaväli

- **Kaupungin henkilöstö, esihenkilöt ja johto ovat sitoutuneet ympäristönsuojelun tavoitteiden toteuttamiseen ja osaavat soveltaa niitä omassa työssään.**
- Oppimisen yhteisöissä, leikkipuistoissa, päivähoitossa, kouluissa ja oppilaitoksissa on ympäristövastuun osaamista.
- Ympäristökasvatus ja -koulutus toteutetaan tietoperustaisesti, osallistavasti, voimaannuttavasti ja taitoja lisäten.

- Jokainen lapsi pääsee luonto- tai ympäristökouluun tai oppaan vetämälle luontoretelle kouluaikaan.
- Kaupunkilaiset ovat ympäristötietoisia ja tekevät ympäristöystävällisiä valintoja arjessaan.

Mittarit

- Kaupunkilaisten ja henkilöstön ympäristöasennekyselyn tulokset noin joka viides vuosi
- Ympäristökoulutukseen osallistuneiden kasvattajien määrä
- Luonto- ja ympäristökouluun sekä oppaiden vetämillä luontoretillä osallistuneiden määrä
- MyHelsingin ”Think Sustainably” -palvelua käyttävien yritysten määrä
- Palvelukartalla olevien kiertotalouspalveluita tarjoavien yritysten määrä

Ympäristöjohtaminen

Ympäristöjohtaminen on toiminnan ohjaamista niin, että ympäristönsuojelulliset tavoitteet otetaan huomioon kaikessa kaupunkikonsernin toiminnassa ja päätöksenteossa. Kaupunkistrategian mukaan ohjaamme ja arvioimme Helsingin kehittämistä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden kautta. Kestävä kasvu on sopusuunnassa ekologisten reunaehtojen kanssa ja se luo sosiaalisesti, taloudellisesti ja kulttuurisesti kestävää hyvinvointia. Ympäristöjohtamiselle ei ole erillistä toimenpideohjelmaa, vaan 'Helsingin kaupungin ympäristönsuojelun tavoitteet 2040' toimii sen ohjausvälineenä.

Keskipitkä aikaväli

- **Toimialoilla ja ympäristövaikutuksiltaan merkittävillä liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on käytössä todennettu ympäristöjärjestelmä ja/tai laajasti YK:n kestävän kehityksen tavoitteet huomioiva vastuullisuusohjelma. Muut liikelaitokset ja tytäryhteisöt sisällyttävät ympäristöjohtamisen toimintaansa noudattaen kevennettyjen ympäristöjärjestelmien periaatteita ja/tai laativat vastuullisuusohjelman vuoteen 2025 mennessä.**
- Jokaisella työyhteisöllä on koulutettu ekotukihenkilö, jolla on käytettävissä työaika tehtävän hoitoon.
- Kaikilla toimialoilla ja ympäristövaikutuksiltaan merkittävillä liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on vähintään yksi, isoilla yksiköillä vähintään kaksi

päätoimista (tai vastaava työpanos) ympäristö- tai vastuullisuusasiantuntijaa vuoteen 2025 mennessä.

- Ympäristönsuojelun tavoitteiden toteutumista katselmoidaan kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksessa kaksi kertaa valtuustokaudessa.

Mittarit

- Ympäristösertifioitujen/ympäristöjärjestelmän periaatteita noudattavien/vastuullisuusohjelmaa toteuttavien toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen osuus
- Peruskoulutettujen ekotukihenkilöiden määrä/vuosi
- Toimialojen ja liikelaitosten osuus, joissa ympäristöasiat on sisällytetty perehdytysohjelmaan

Helsingin kaupunki | Kaupunkiympäristön toimiala, ympäristöpalvelut

Pohjoisesplanadi 11–13, 00170 Helsinki
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
Puhelinvaihde 09 310 1641 | www.hel.fi